Исламдық қаржы орталықтары

Лектор: экономика ғылымдарының кандидаты, доцент
Макенова Айгүл Әкімжанқызы

Дәрісте қарастырылатын сұрақтар:

1. Бахрейн ислам қаржысының ғаламдық орталығы ретінде
2. Малайзия ислам қаржысының аймақтық орталығы ретінде
3. Лондон исламдық қаржының Батыстағы орталығы ретінде

Офшор (ағылшын тілінен offshore — «шекарадан тыс») — салықтық жоспарлаудың ең тиімді әрі ең танымал тәсілі.

Тәсілдің негізі болып көптеген елдердің заңнамасында қарастырылған шетел азаматтарының компанияларын салық салудан жартылай немесе толықтай босату.

Оффшорлы аймақ түсінігі

Әлемдік қаржы орталықтары, сондай-ақ банк операцияларының кейбір түрлері үшін қолданылатын термин. Оффшорлы бизнестің қаржы орталықтары шетел капиталын салық жеңілдіктері мен басқа да жеңілдіктер беру, орталық орналасқан елде тіркелген шетел компанияларының табысына салынатын салықты азайту немесе толық жою жолымен тартады. Оффшорлы бизнестің дамуын көтермелей отырып, елдер қыруар табыс алады. Оффшорлы компания тек салық шығынын азайтуға ғана емес, шетелдік компанияның атынан келісімді жүзеге асырып, шетелдік банктердегі несие қорларына қол жеткізе алады.

- Оффшорлық аймақ – резидент еместердің компанияларын тіркеу мен қызметін жүргізудің арнайы режимі қолданатын мемлекет немесе оның бір бөлігі.
- Кейбір мемлекеттерде «салықтық айлақ», «салықтық гавань» термині қолданылады (ағылш. tax haven).

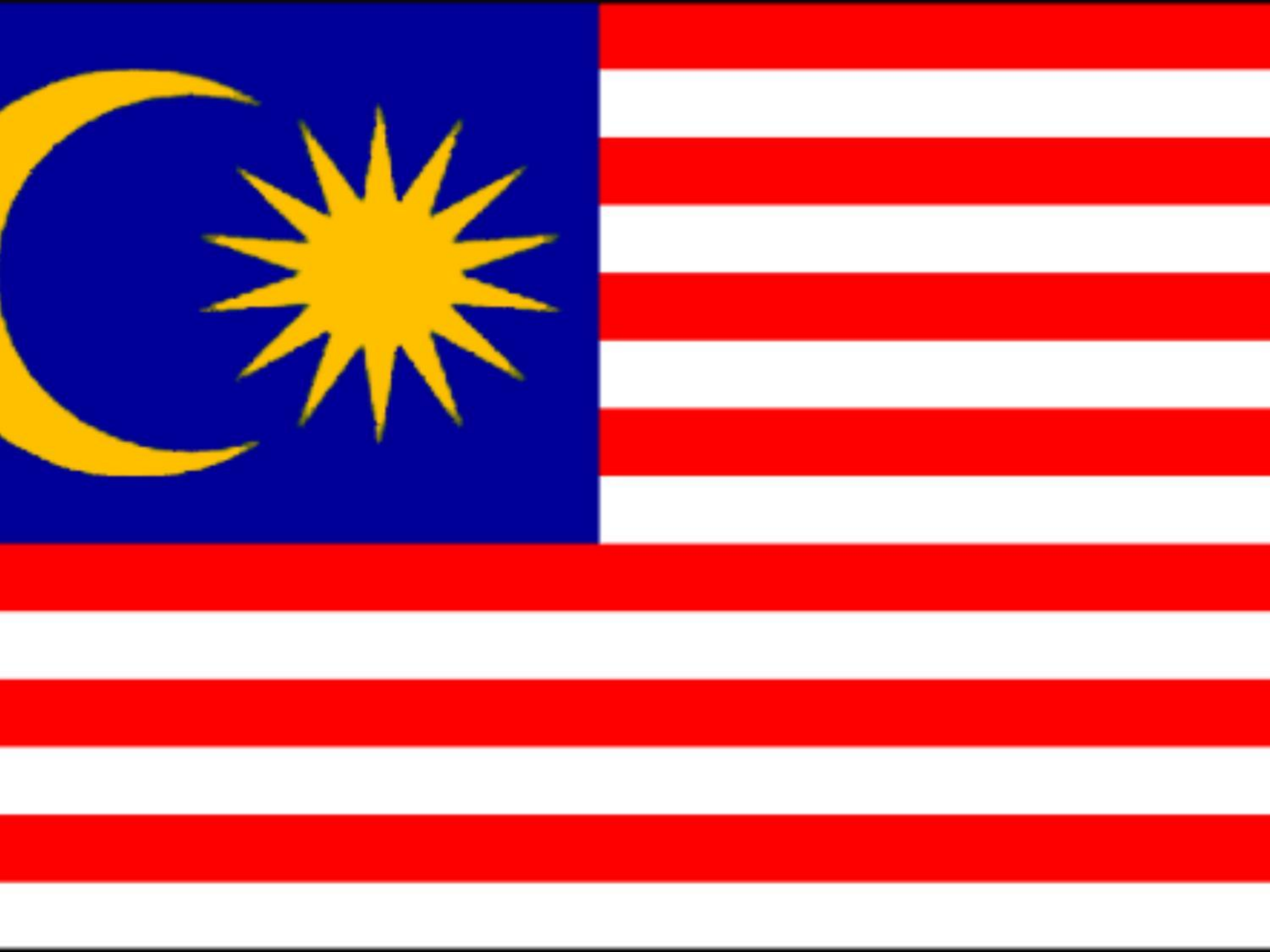

МАЛАЙЗИЯНЫҢ ЖАЛПЫ СИПАТТАМАСЫ

- Малайзия – шексіз жаз бен жарық күннің елі. Мұнда тарихи құндылықтар мен қазіргі заманғы жетістіктері керемет үйлесім тапқан. Ол ежелгі мәдениетімен, аса жоғарғы деңгейдегі дамуымен, бірігей экзотикалық құрамдастығымен, көне сәулет өнерімен және мәдениет ескерткіштерінің осы күнге дейін жақсы күйінде сақталуымен ерекшеленеді. Қазіргі заманғы бизнес орталыққа арналған мегаполис астанасы – Куала - Лумпур.
- Малайзия Сингапурдан кейінгі экономикасы дамыған мемлекет.

- Малайзия 2 бөліктен тұрады: Малайзия түбегі (немесе Батыс Малайзиясы) Шығыс Малайзиясы (Сабах және Саравак провинциясы, Калимантан аралында орналасқан.) Солтүстіктегі Батыс Малайзиясы Тайландпен , оңтүстіктігі - Сингапурмен шектеседі. Шығыс Малайзия Оңтүстік-Қытай теңізі мен Малакка бұғазына сұғына еніп жатқан Малакка түбегі мен Климантан аралында орналасқан.
- Оңтүстік Калимантанның бір бөлігі Индонезияға жатады.

Географиялық орны мен экономикалық жағдайы

Малайзия – Оңтүстік Шығыс Азиядағы федералды мемлекет. Шығыс бөлігі Калимантан аралының солтүстігі мен солтүстік-батысында орналасқан, батыс бөлігі Малакка түбегінің оңтүстігінде орналасқан.

Ресми тілі – малай тілі.
Негізгі діні – ислам , сонымен бірге, буддизм, христиан діндерін ұстанады. Малайзия – Конституциялы монархиялы мемлекет.

Астанасы – Куала-Лумпур қаласы.
Жер аумағы - 332,8 мың шаршы шақырым.
Халқы – 21,3млн. (2000). Тұрғындарының 54%-ы малайлар, 35%-ы қытайлар, 10%-ы үнділер. Малайзияда 1000 адамға шаққанда 2,37 деп бағаланады, ал өлім-жітім коэффициенті 5,12 болып келеді. Бір жылда халықтың саны 1,86 % көбейіп отырады. Малайзия жарты аралында еркектер үшін орташа өмір сүру ұзақтығы 2003 жылдан бастап 69 жас болды.

Ел басшысы - сұлтан. Әкімшілік тұрғыдан 13 штатқа және 2 федералды аумаққа бөлінеді. Жоғарғы заң шығарушы орган екі палатадан (Сенат және Өкілдер палатасы) тұрады. Атқарушы билік премьер-министерге бағынады.
Ақша бірлігі – ринггит .

2020-жылы әлемнің ең дамыған елдері қатарына қосылуды мақсат етіп отырған 26 миллион тұрғыны бар Малайзия - көпұлтты мемлекет.

Халықтың 65 пайызы қалаландырылған аймақтарда өмір сүруде.

Малайзиялықтардың діні: мұсылмандар 60%-ды құрайды. Сонымен қатар елде буддистер, даосистер, христиандар тұрады.

Оның ішінде тұрғылықты мекендеушілер

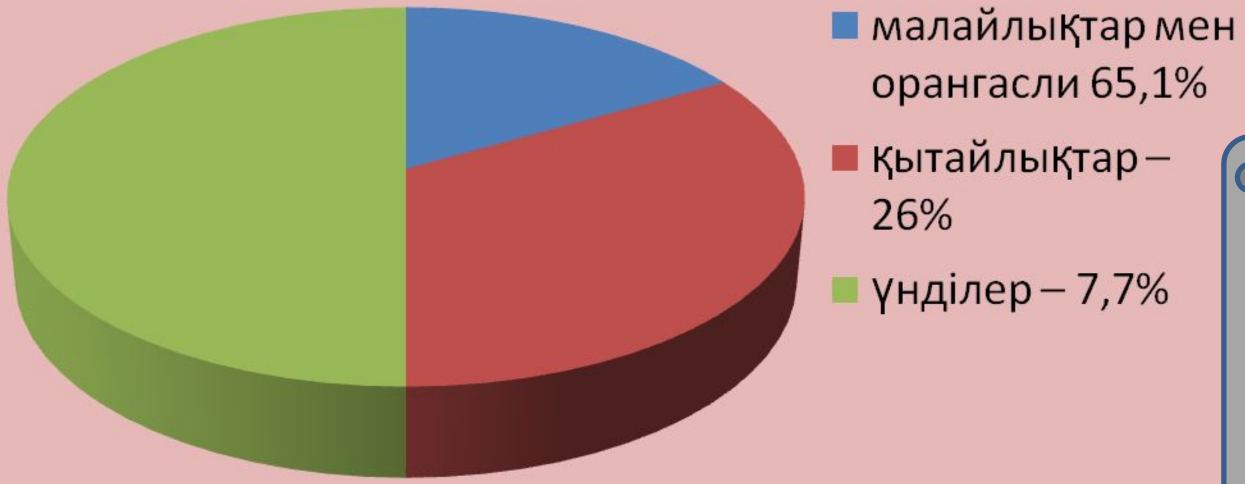

Орташа өмір сүруі :
Ер азаматтар – 71,8жас
Әйел азаматтар – 76,3 жас.

- ЖІӨ (2007 ж) - 6 % (151,0 млрд АҚШ доллары,
- Адам басына шаққанда - 6050 долларына жетті
- Малайзия экономикасы мұнай, каучук, ағаш, қалайы өнімдерін экспортқа шығаруға негізделген.

Экспорттық тұтынушылары:
АҚШ (21%), Сингапур (20%), Жапония (12%), Гонконг (5%), Ұлыбритания және Тайланд (4%), ФРГ(3%).

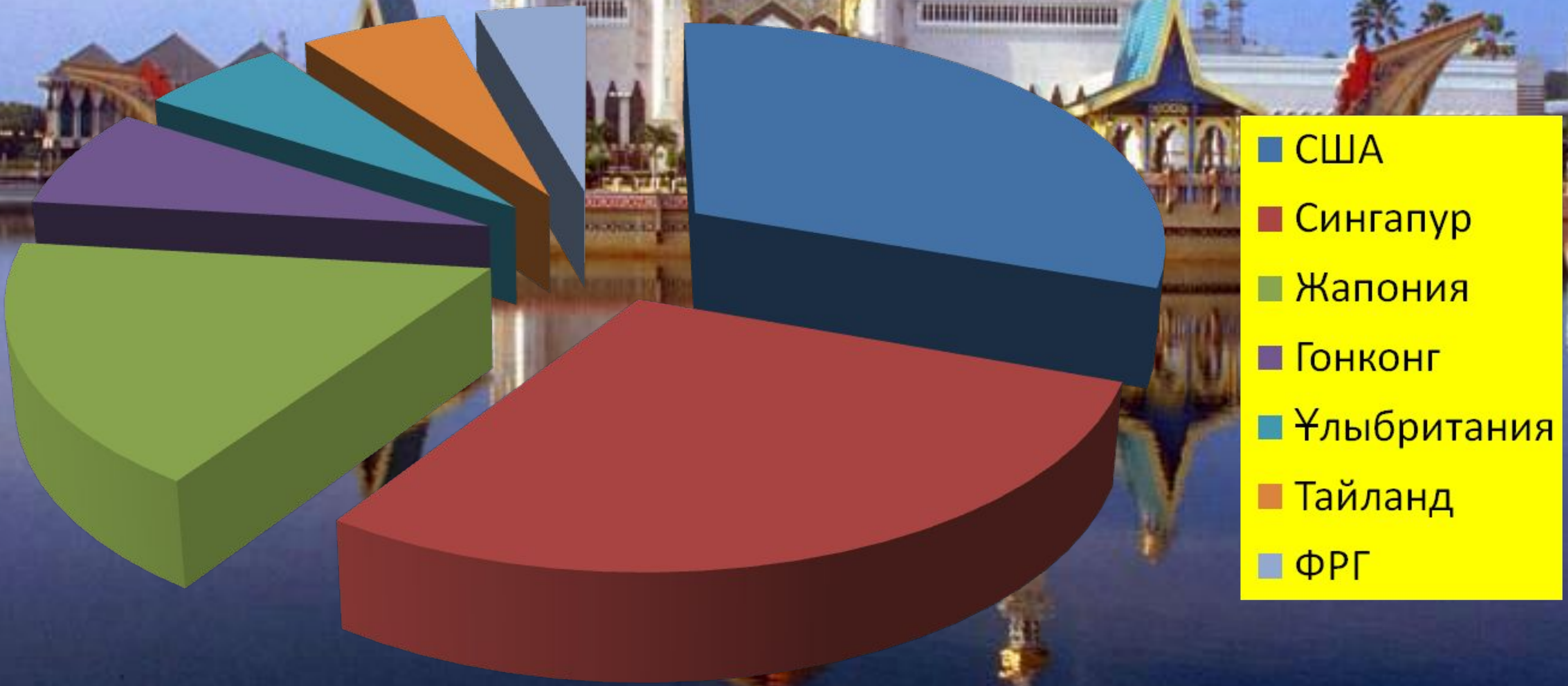

Импорттың негізгі түрі: машиналар және аспаптар, химикаттар.

Импорттың 27% Жапониядан келеді, 16% - АҚШ-дан, 12%- Сингапурден, 5%-Тайваньнан, 4% -ФРГ және Оңтүстік Кореядан.

Ауыл шаруашылық дақылдары – күріш, какао, бұрыш. Радиоэлектроника, автокөлік бөлшектері, тоқыма-тігін тауарлары, цемент, станоктар 1995 жылы экспорттық тауарлар қатарына қосылды.

Экономиканың аса қарқынды секторы – өңдеу өнеркәсібі. Ел интегралды жобалардың, кондиционерлердің, радио және телеаппаратура шығарушы әлемдік негізгі елдер қатарына кіреді. Малайзия – АСЕАН елдерінің ішінде өз автомобиль құрылысы бар жалғыз ел. («Протон», «Перодуа», «Наза», «Хайком», «Буфори» сияқты маркалар бар). Өнеркәсіп өндірісі негізінен Кланг өзенінің маңайына шоғырланған. (т.н. «Селикон даласы»), сондай-ақ Пинанг штатында.

1990 жылдан Малайзия туризм орталығына айнала бастады, туристік сала қаржы секторы, көтерме және жеке сауданың арқасында Малайзияның қызмет көрсету нарығының үлесі 51% құрады. Негізгі сауда серіктері: АҚШ, Сингапур, Жапония.
1992 жылы 16 наурыздан бастап, Қазақстан мен Малайзия арасында дипломатиялық қарым-қатынасы орнығып, тұрақты елшіліктер ашылды.
1996 жылы мамырда Н.Назарбаев Малайзияға ресми сапармен барды.
1996 ж. шілдеде, 2003 ж. қыркүйекте Малайзияның Жоғарғы билеушісі Қазақстанға келді.

Шетел инвестициясына қатысты тартымдылық жағынан Азия елдері ішінде, «Economist Intelligence Unit» болжамы бойынша, 2006-2010 жылдарда Малайзия Оңтүстік Корея мен Жапониядан озып, 4-орынға ие болды. 2006 жылдың қорытындылары бойынша, Малайзия экономикасына тікелей шетел инвестициясының көлемі 4,3 млрд долларды құрады.

ЖІӨ (2008 ж) - 5,1%-ға өсті,сөйтіп 214,7 млрд. АҚШ долл.құрады.
Халықтың Адам басына бұл көрсеткіш 15 300 долл. құрайды (2008 ж.) және аймақтағы ең жоғарғы көрсеткіш болып табылады.

- Жұмыссыздық деңгейі - 3,2% (2008 ж)
- Инфляция үлесі – 3,5% (2008 ж)
- Үйсіз халықтың саны - 5,1%
- Бюджеттік кіріс - 44,32 млрд.(2008 ж)
- Бюджеттік шығыс - 55,1 млрд.

Тікелей шетелдік инвестициялар ағымы 2008 жылы ІЖӨ - 20,7% құрады, ал дағдарыс деңгейі - 5,8% пайызды құрайды. Сыртқы қарызы – ІЖӨ 42,7% құрады (2008 ж.).

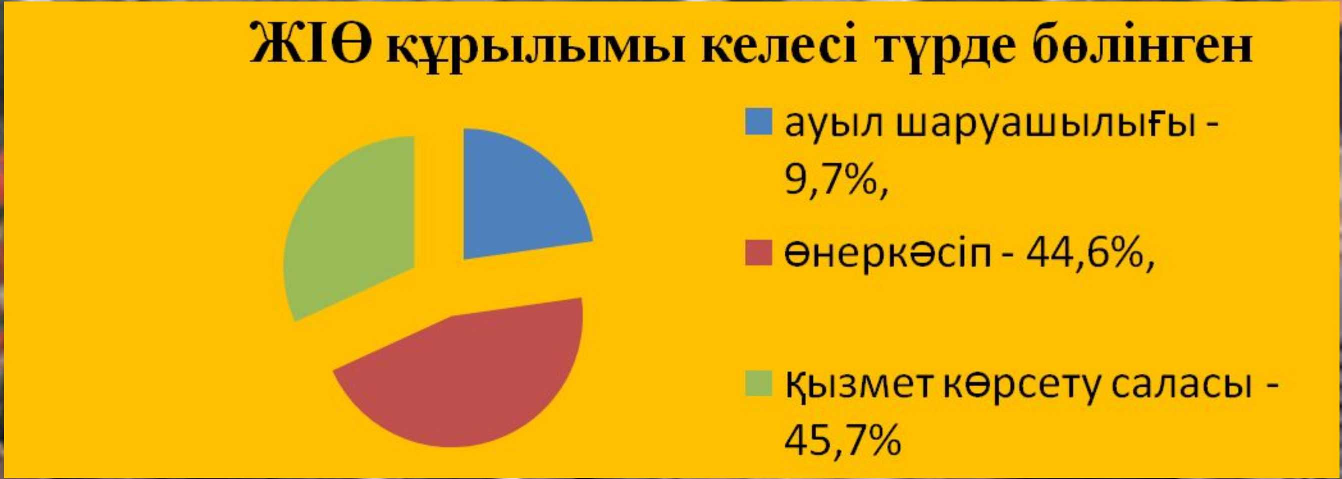

(2008 ж.).

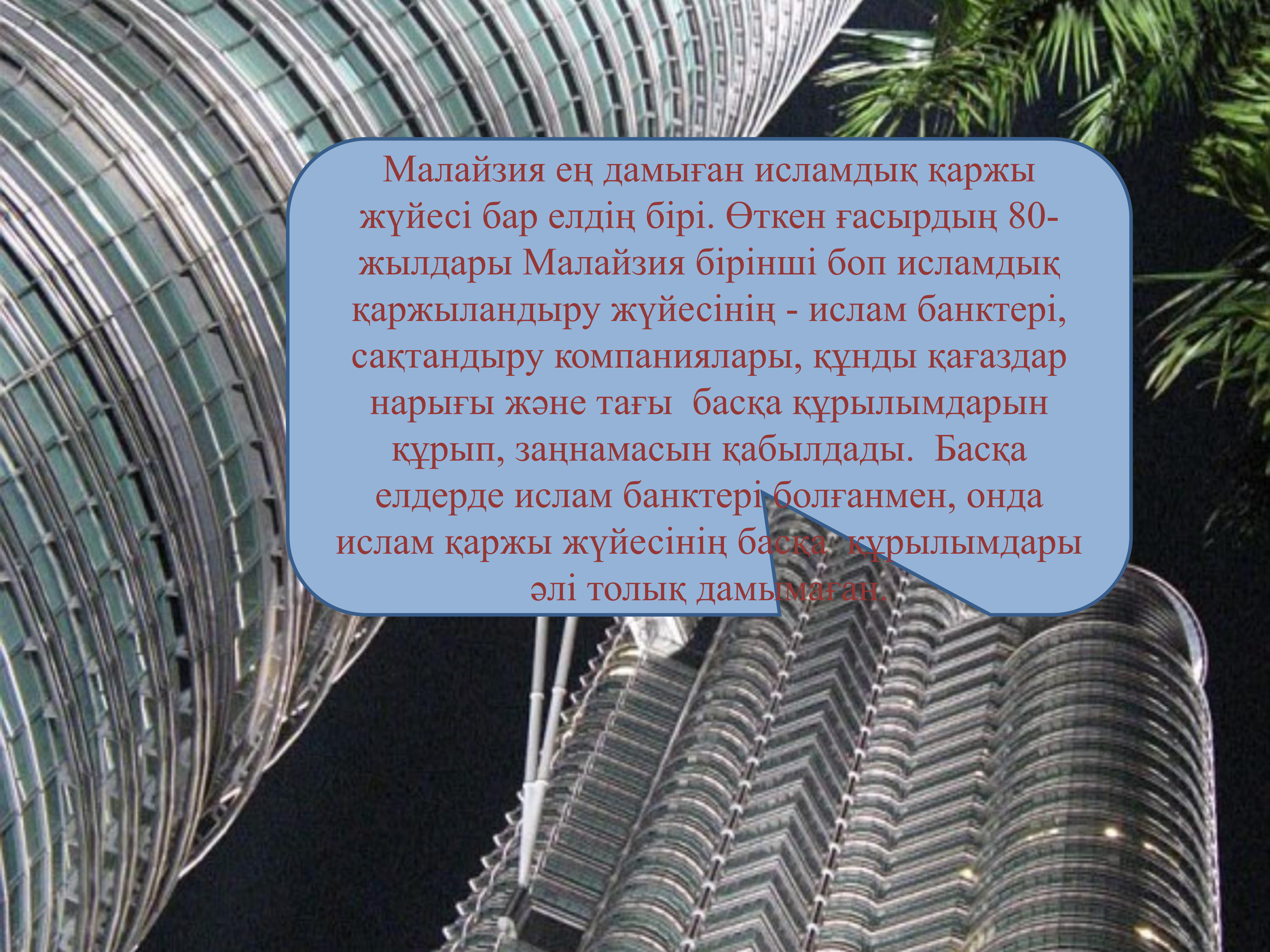

Малайзия ең дамыған исламдық қаржы жүйесі бар елдің бірі. Өткен ғасырдың 80-жылдары Малайзия бірінші боп исламдық қаржыландыру жүйесінің - ислам банктері, сақтандыру компаниялары, құнды қағаздар нарығы және тағы басқа құрылымдарын құрып, заңнамасын қабылдады. Басқа елдерде ислам банктері болғанмен, онда ислам қаржы жүйесінің басқа құрылымдары әлі толық дамымаған.

Малайзияда исламдық банк ісінің дамуы

Малайзия 1983 жылы алғашқы ислам банкін құру мен 1984 жылы бірінші такафул компаниясын бекітуден бастап, исламдық қаржының айтарлықтай өсуіне қол жеткізді. Малайзияда қабылданған стратегияның мақсаты исламдық қаржы жүйесін жан-жақты жетілдіру болып табылады. Аталған стратегия өзінің бастауын исламдық банк өнімдер мен қызметтерді енгізу үшін бір ислам банкін құрудан және исламдық банктік операцияларды кеңейтуді қолдау үшін тиісті қаржы сигменттерін анықтаудан басталды.

Қаржы - несие жүйесінің ерекшелігі - процентсіз қарыздар және осы бағытта қызмет көрсететін ислам банктік секторының бар болуы. Сонымен бірге Муамалат Банкі, Малайзиядағы Ислам Банкі, сонымен бірге 35 қаржы институттарының активтерінің 49 миллиард ринг., немесе Ақш долларының 12 миллиарды қосады.

Малайзияда исламдық қаржы жүйесі Бахрейндегі қосарлы банк жүйесі сияқты дәстүрлі банк жүйесімен қатар жұмыс жасауда,. Малайзия алдыға қойған мақсатты дәстүрлі банктерге исламдық терезелер арқылы исламдық банк қызметтерін ұсыну мүмкіндіктерін беру жолымен жүзеге асыра бастады.

2004 жылдың аяғына исламдық банк сенкторының балансының жалпы сомасы 94,6 млрд.ринггитке дейін артты немесе барлық банк ісі активтерінің 10,5% құрады. Нарықтағы исламдық депозиттердің үлесі 11,2%, және қаржыландыру 11,3% артты.

Шығындар: дамытудың мұқтаждықтары және жедел қаржы бөлулер 12%, қорғанысты және 4%-ші қауіпсіздік 1,6% әкімшілік басқаруға 12%. Шығындар жедел-ші баптар бойынша: 21, 5%-ші мемлекеттік қызметкерімен еңбекақылары, 19, 9%-ші мемлекеттік алашақтың қызмет көрсетуіне төлеуге, зейнет және 6%, штат трансферттерге оқу құралы 2, 7%. ҰЖТқа бюджет тапшылығы 2001 6, 5% .

Малайзиядағы исламдық банк жүйесі (31.05.2005)

Қаржы институттарының типтері	№
Исламдық коммерциялық банктер	4
Оффшорлық исламдық банктер	4
Шетелдік исламдық банктер	3
Исламдық терезелері бар коммерциялық банктер	12
Исламдық терезелері бар инвестициялық компаниялар	3
Исламдық терезелері бар сауда банктері	4
Исламдық терезелері бар дисконттық үйлер	7
Исламдық банк қызметтерін ұсынатын қаржылық даму институттары	5
Қаржы институттарының жалпы саны	42

Малайзия елінің салықтары төмен деңгейлі болып табылады, және ол 16% ҰЖТ ны құрайды. Салық жиындарының үштен екісі тікелей салықтар,ал қалғаны корпорациялардың пайдасына салынатын салықтар.

Табыс салықтарын кәсіпорындар және жеке тұлғалар төлейді. Кәсіпорындардың таза табысына салық салынады.

Малайзиядағы салық жүйесін басқаруды жүзеге асыратын бірден-бір орган Экономика және Қаржы министірлігі болып табылады.

Мемлекеттік қаражаттар

- Мемлекеттік қарыздар - 104 млрд, или 45,5% ВВП
- Мемлекеттік табыстар - $22,95 млрд
- Мемлекеттік шығыстар - $27,75 млрд

Малайзияның экономикасының құрылымдық өзгерістері
(ортақ экспорттық пайыздарының диверсификациясы)

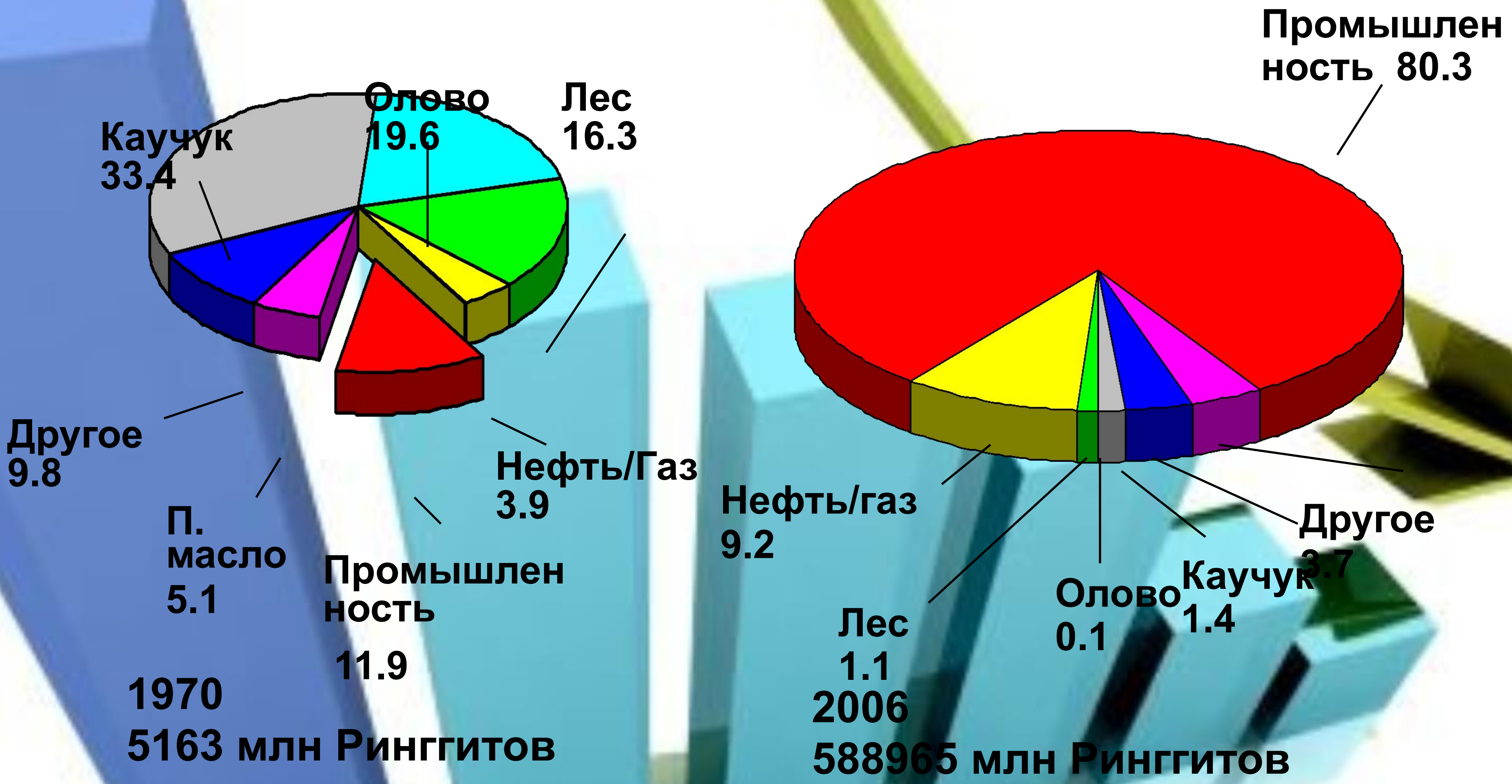

Салалық өзгеріс (%) ҰЖТ

	1961	1980	1995	2000	2004	2005	2006	2007
С/хозяйство	38.5	22.9	13.6	8.7	7.9	8.0	7.9	7.6
Добыча	6.1	10.1	7.4	6.6	6.5	9.5	8.7	8.4
Промышленно сть	8.5	19.6	33.1	33.4	29.4	30.7	31.1	30.1
Строительство	4.6	6.0	6.7	3.3	2.8	3.3	3.1	3.0
Услуги	42.5	41.4	39.2	52.4	53.4	51.2	52.0	53.6

Ақпара т көзі: Банк Негара Малайз

Бәсекеге қабілеттілігі

Расстановка	Рейтинг перспективной конкурентоспособности			Рейтинг предпринимательской конкурентоспособности		
	2007	2006	2005	2007	2006	2005
США	1	6	1	1	1	1
Швеция	4	3	7	4	7	12
Финляндия	5	2	2	3	3	2
Сингапур	7	5	5	9	11	5
Корея	11	24	19	19	25	24
Норвегия	16	12	17	13	14	21
МАЛАЙЗИЯ	**21**	**26**	**25**	**21**	**20**	**23**
Казахстан	61	56	51	72	70	62

Ақпарат көзі:WEF – Глобальный отчет о конкурентоспособности, разные годы 2004-2005 – 2007-2008

Малайзия: көмірсутектердің балансының болжамы

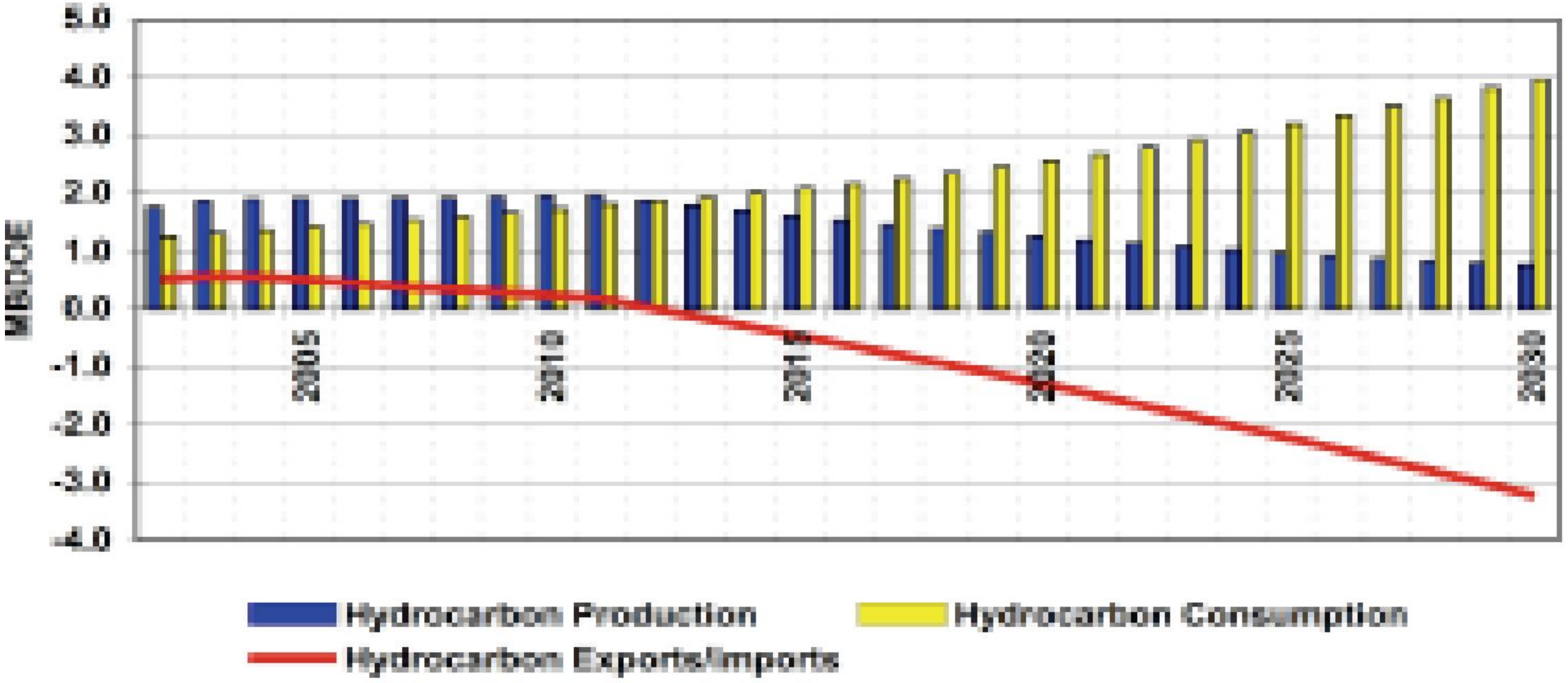

Ақпарат көзі: Королевский Институт Международных Дел (Чэтем Хаус, СК), 2008 г.

Егер жаңа қорлар болса, Малайзия 2011 жылдан бастап мұнайды импорттаушы бола алады, және 2018 жылдан бастап газдың импортымен де айналыса алады.

Малайзияның жетілу фазасылары

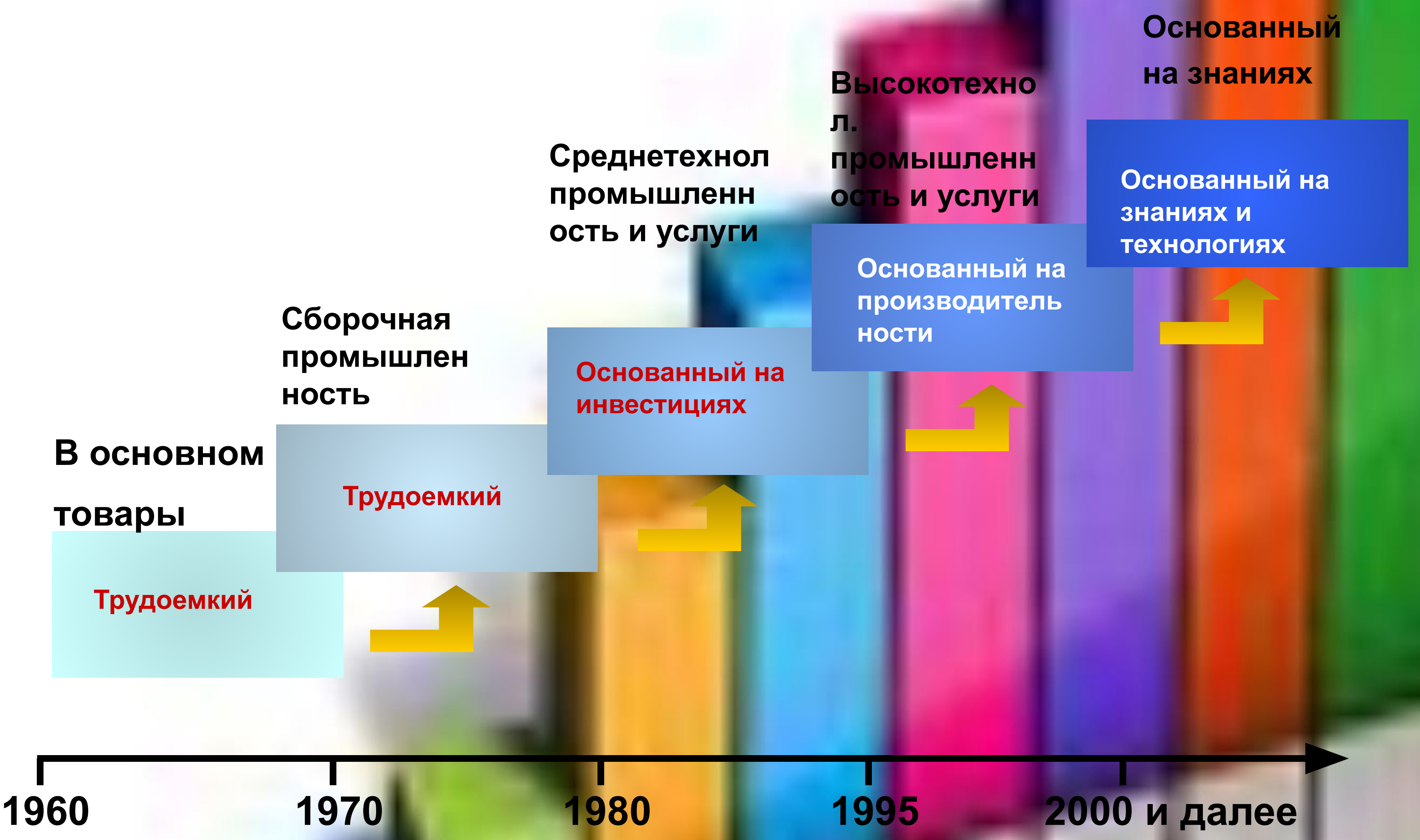

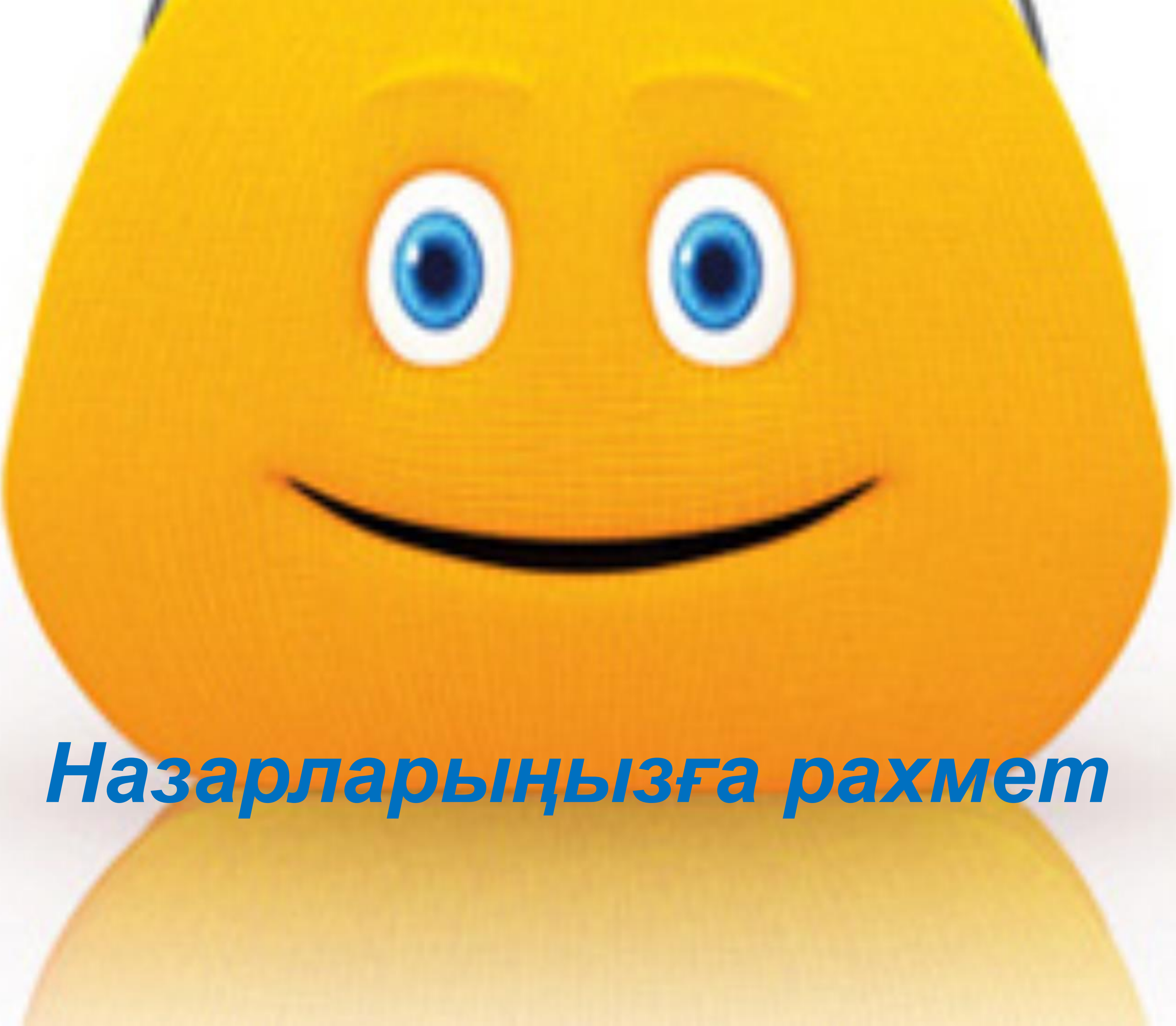
Назарларыңызға рахмет